

6.9.2012

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 29.6.2012

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto hallituksen esitysluonnoksesta esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädäntöä täydentäväksi lainsäädännöksi

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää oikeusministeriötä mahdollisuudesta lausua esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädäntöä koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta.

Nyt käsillä olevassa hallituksen esitysluonnoksessa on tarkoitus tehdä teknisluonteisia, mutta myös samalla vuonna 2014 voimaan tulevaa lakia täydentäviä/täsmentäviä säännöksiä. Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan nyt esitetyt täsmennykset ja teknisluonteiset korjaukset ovat kannatettavia.

Liikenne- ja viestintäministeriö on saanut jo aiemmin lausua nopeasti edenneessä esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädäntöä koskevan eduskuntakäsittelyn valiokuntavaiheessa liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksistä viestintäpolitiikan osalta ja tuo osin tässä lausunnossaan samat ongelmat esille sekä toivoo, että oikeusministeriö vielä kertaalleen kävisi läpi myös ne kohdat, jotka eivät nyt käsillä olevaan hallituksen esitykseen vielä sisälly.

Pakkokeinolain 7 luku

Vuonna 2014 voimaan tulevan pakkokeinolain 7 luvun 4 §:n mukaan viestintämarkkinalain (393/2003) mukaiselta teleyritykseltä tai sähköisen viestinnän tietosuojalain mukaiselta yhteisötilaajalta ei saa takavarikoida tai jäljentää sen hallussa olevaa asiakirjaa tai dataa. Sähköisen viestinnän tietosuojalain 5 §:n mukaan vaitiolovelvollisuus viesteistä ja tunnistamistiedoista kohdistuu myös lisäarvopalvelun tarjoajaan ja teleurakoitsijaan. Näitä niin sanottuja kolmansia osapuolia, jotka eivät ole viestinnän osapuolia, tulisi lainsäädännössä kohdella samanarvoisesti. Liikenne- ja viestintäministeriön käsityksen mukaan säännöksen piiriin tulisi siten tulla kuuluviksi sähköisen viestinnän tietosuojalaisissa tarkoitettut teleyritykset, lisäarvopalvelun tarjoajat, yhteisötilaajat ja teleurakoitsijat sekä näiden lukuun toimivat.

Pakkokeinolain 10 luku

Liikenne- ja viestintäministeriö haluaa tuoda oikeusministeriön tietoon, että vuonna 2014 voimaan tulevan pakkokeinolain 10 luvun (salaiset pakkokeinot) 8 §:n (televalvonta ja sen edellytykset) poikkeaa samanaikaisesti esittelystä sisäasianministeriön poliisilain televalvontaa ja sen edellytyksiä koskevasta 5 luvun 8 §:stä. Liikenne- ja viestintäministeriön käsityksen mukaan vuonna 2014 voimaan tulevan poliisilain 5 luvun 8 §:n 4 momentin mukainen toimenpide, jolla estetään telesoitteiden tai telepäätelaitteiden käyttö tietyllä alueella lyhytaikaisesti **ei ole televalvontaa**. Voimassa olevan lain mukaan televalvonnassa on kyse yksittäisten liittymien sulkemisesta. Myös vuonna 2014 voimaan tulevan pakkokeinolain hallituksen esityksen perustelujen mukaan telesoitteen ja telepäätelaitteen käytön tilapäinen es-

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö

Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16 (kirjaamo)
Helsinki

Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto

Puhelin
029516001

www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

täminen vastaisi asiallisesti voimassa olevan lain mukaista tilapäistä sulkemista. Ministeriön käsityksen mukaan tällaisesta uudesta "joukkoestämisestä" tulisi sää- tää erillinen pykälä poliisilakiin.

LVM:n käsityksen mukaan estotoimenpiteestä olisi myös mainittava sovelta- misalassa nimenomaan siitä syystä, että kyse ei ole televalvonnasta.

Poliisilain voimaan tulevan 5 luvun 8 §:n 4 momentin mukainen estäminen voi hal- lituksen esityksen (HE 224/2010 vp) perustelujen mukaan tapahtua teknisellä lait- teella. Säännös on ilmeisessä ristiriidassa pakkokeinolain 10 luvun 25 §:n kanssa, jonka mukaan Viestintäviraston pitää jo voimassa olevan lain mukaan ja myös jat- kossa vuonna 2014 voimaan tulevan lain mukaan nimenomaan tarkastaa, ettei 25 §:n mukainen laite aiheuta häiriötä yleisen viestintäverkon laitteille ja palveluille, mikä puolestaan on tämän uuden poliisilain 8 §:n 4 momentin mukaisen laitteen nimenomainen tarkoitus. Myös lakia radiotaajuuksista ja telelaitteista (1015/2001) (jäljempänä radiolaki) on tulkittu siten, että tällaisten laitteiden hallussapito (ja käyttö) ilman lupaa on kiellettyä.

Ilmeisesti nämä edellä mainitut laitteet ovat kaksi eri laitetta (tosin usein myös nii- den yhdistelmiä), joten nyt esitetyn säännöksen mukaisen laitteen hyväksynnästä voitaisiin säättää erikseen. Lakiin pitäisi tällöin kirjata kriteerit, joilla Viestintävirasto voisi laitteen hyväksyä. Kriteerit pitäisi tällöin asettaa sille, mitä tarkoittaa tilapäi- nen estäminen (laitteen suorittaman estämisen kesto ja sen vaihteluväli) ja millai- nen peittovaihtelu näillä laitteilla olisi. Käytännössä ilman näitä kriteerejä Viestin- tävirasto ei voi radiolain mukaista radiolupaa laitteelle myöntää, ja vuonna 2014 voimaantuleva säännös on tarpeeton.

Liikenne- ja viestintäministeriö on sisäasiainministeriön poliisiosastolle poliisilakia täydentävää lainsäädäntöä koskevasta esitysluonnoksesta antamassaan lausun- nossa esittänyt samat televalvontaa koskevat näkökohdat ja ehdottanut poliisilain säännökseksi:

"Esitutkintaviranomaisella on oikeus teknisellä laitteella lyhytaikai- sesti estää teleosoitteiden tai telepäätelaitteiden käyttö tietyllä alu- eella. Toimenpiteen käytön on oltava välttämätön henkeä tai terve- yttä uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi eikä sillä saa aiheuttaa suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä tehtävän suo- rittamiseksi.

Laitteen suorittaman eston kestoajan, kantaman ja taajuusalueen on oltava säädettyinä siten, että 1 momentissa säädetty edellytykset voidaan toteuttaa laitetta käytettäessä. Viestintävirasto tarkastaa teknisen laitteen tässä momentissa tarkoitetun vaatimustenmukai- suuden."

Liikenne- ja viestintäministeriön käsityksen mukaan olisi parempi, jos laissa pys- tyttäisiin määrittelemään keston ja kantaman vaihteluväli. LVM on yhteistyössä Viestintäviraston kanssa tarvittaessa valmis jatkojalostamaan säännöstä.

Liikenteen rekisterinpitäjän rooli

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi autokiinnityslakia, mutta ilma-aluksiin koh- distuvat pakkokeinot eivät sisälly esitykseen. Liikenteen turvallisuusviraston pitä- mään ilma-alusrekisteriinkin merkitään takavarikko, konkurssi ja ulosmittaus. Il- mailun osalta sovellettava lainsäädäntö on vanhaa, joten lainsäädäntöä olisi tarkoi- tuksenmukaista uudistaa tässä yhteydessä. Uudistustarve koskee ainakin kiinni- tyksestä ilma-aluksiin annettua lakia (211/1928) sekä eräiden ilma-alusten vapau- tuksesta takavarikosta ja hukkaamiskiellosta annettua lakia (257/1949).

Ehdotetut autokiinnityslain 15 §:ään sisältyvät säännökset vakuustakavarikon merkitsemisestä kuuluvat liikennehallinnon toimialaan. Liikenne- ja viestintäminis-

Id Verslonumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosolte Eteläesplanadi 16 (kirjaa- mo) Helsinki	Postiosolte PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin (09) 160 02	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	------------------------	--

teriö esittää menettelyn uudistamista niin, että vakuustakavarikon täytäntöönpanosta huolehtiva viranomainen voisi tehdä vakuustakavarikosta merkinnän suoraan rekisteriin. Virastojen järjestelmien välille tulisi rakentaa tietoliikenneyhteydet muutoskieltomerkintöjen päivytykseen käyttöliittymällä tai muutoin sähköisesti. Tämä olisi tietoyhteiskuntatavoitteiden mukaista ja parantaisi merkintöjen ajantasaisuutta, koska silloin ainoastaan pesänhoitajien ilmoitukset tulisivat Liikenteen turvallisuusvirastolle kirjallisina ei-sähköisessä muodossa.

Krista Kiuru
Viestintäministeri

Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenneministeri Kyllönen
Ministerien erityisavustajat
VPO, LPO
Viestintävirasto
Liikenteen turvallisuusvirasto

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin (09) 160 02	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	--	--	------------------------	--